

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy ČR k Návrhu zákona o omezení odpadu z vybraných plastových výrobků a o změně zákona č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů (zákon o omezení odpadu z vybraných plastových výrobků)
Č. J.	
DATUM ZPRACOVÁNÍ	23. 04. 2020
KONTAKTNÍ OSOBA	Filip Rejthar
TELEFON	225 279 603
E-MAIL	freithar@spcr.cz

1. § 3 Základní pojmy, bod a)

Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) plastem materiál tvořený polymerem ve smyslu čl. 3 bodu 5 nařízení (ES) č. 1907/2006[1]), k němuž mohou být přidány přísady nebo další látky, a který může být hlavní strukturální složkou konečných výrobků; výjimkou jsou chemicky neupravené přírodní polymery,

Je nezbytné změnit definici tak, aby bylo jasné, že celulóza vyrobená ze dřeva není plastem. Jde o to, aby celulóza používaná k výrobě papíru, lepenky a dalších výrobků nebyla považována za chemicky upravený polymer.

Jako zásadní argument považujeme definici "plastu" podle Směrnice 2019/904 o plastových výrobcích na jedno použití (SUPD), zejména pokud jde o výklad nechemicky modifikovaných přírodních polymerů.

Pokyny ECHA pro monomery a polymery pro provádění nařízení REACH z dubna 2012, verze 2.0 a čl. 3 odst. 39 nařízení REACH uvádějí, že přírodní polymery jsou výsledkem polymeračního procesu, který se uskutečnil v přírodě, nezávisle na procesu extrakce. Nechemicky upravená látka je podle čl. 3 odst. 40 nařízení REACH definována jako látka, jejíž chemická struktura zůstává nezměněna, i když prošla chemickým procesem nebo zpracováním nebo fyzickou mineralogickou přeměnou, například za účelem odstranění nečistot.

Na základě našeho porozumění definicím se na komerční druhy celulózových vláken, jako je kraftová buničina, sulfitová buničina a CTMP, jakož i na druhy celulózy, jako je viskózní buničina atd., směrnice SUP nevztahuje, jelikož jsou vyráběny z přírodní polymerní celulózy, protože:

- V přírodě se celulóza různých délek řetězců, linearity / větvení a krystalinity vytváří mezi různými organismy (například rostlinná celulóza versus mikrobiální celulóza) a dokonce v rámci jednoho organismu (krystalická versus amorfni celulóza v dřevěných vláknech). Přírodní materiály jsou organizovány do komplexní formy. V buničině a papíru je celulóza izolovaná a

chemická povaha je stejná jako v dřevu. Složky v lese jsou spojeny a uspořádány do supra struktury, tj. buněčné stěny. Polymerace tedy probíhá v přírodě a ne v průmyslovém prostředí.

- Vlákna je proces desagregace, obvykle nazývaný "dekonstrukce", což znamená, že dřevo se dělí na dřevěná vlákna obsahující celulózu, hemicelulózu a lignin. Pro izolaci přírodního polymeru z přírodního zdroje by měl být použit postup, obvykle hydrolýza (alkalický, kyselý nebo enzymatický), a ten neovlivňuje povahu polymeru. To by mohlo snížit molekulovou hmotnost nebo podpořit další vazby, ale polymer je stejný. Celulózová povaha buničiny a papíru je tvořena stejným lineárním řetězcem několika stovek až mnoha tisíců D-glukózových jednotek spojených β vazbami.
- Vnitřní krystalinita celulózy uvnitř dřevěných vláken je hlavním přispěvatelem k zachování chemické struktury, a to i po procesu chemické extrakce. Náhodná hydrolýza nezpůsobuje žádnou změnu chemických vlastností složek buničiny. Pouze dochází k depolymeraci vytvořených polymerů.

Na základě těchto informací bychom rovněž doporučili, aby agentura ECHA brala při zvažování, zda byla či nebyla chemická struktura přírodního polymeru modifikována či nikoliv, v úvahu pouze koncový bod výrobního procesu.

Jako podporu pro naše argumenty přikládáme 2 dokumenty:

- vyjádření CEPI (konfederace evropského papírenského průmyslu) a dalších klíčových evropských konfederací průmyslu papíru a celulózy jako např. FEFCO, EPPA a PPC,

- vyjádření člena ACPP - společnosti Lenzing Biocel Paskov, a.s. sjednotnými stanovisky skupiny Lenzing, která souvisí se zaváděním Direktivy EU 2019/904, týkající se snižování dopadu některých plastových výrobků na jedno použití.

2. § 3 písm. b (vymezení vybraného plastového výrobku)

Navržené vymezení vybraného plastového výrobku vysloveně vybízí k obcházení zákona. Konkrétně, jedná se o výjimku pro plastové výrobky, které jsou „určeny“ k opětovnému použití („a který není vyroben, navržen či uváděn na trh tak, aby mohl být během svého životního cyklu vícekrát využit nebo mohl projít několika cykly tím, že bude vrácen výrobcí k opětovnému naplnění nebo opětovně použit ke stejnému účelu, ke kterému byl určen“). Jedná se o to, že výrobce plastového výrobku, který bude chtít novou zákonnou povinnost obcházet, může velmi snadno tvrdit, že s na něj povinnost nedopadá, neboť svůj výrobek navrhl tak, aby mohl být opakovaně používán; skutečnost, že k opětovnému používání v praxi vůbec docházet nebude, nebude pro naplnění výjimky relevantní. Doporučujeme velmi zvážit rozsah této výjimky a přeformulovat ji.

Dílčí řešení by přineslo to, pokud by se mělo jednat pouze o opětovné použití pro stejný účel, pro který byl obalový prostředek původně určen. Pak odpadne část možnosti, jak předpis obcházet (výrobce kelímků na jogurty nebude moci tvrdit, že jsou určeny jako květináčky na sazenice), ale skutečně jenom část.

Jedná se o stejný problém, na který upozorňujeme i u nově navrhovaného ustanovení § 2 písm. r) zákona o obalech.

3. § 4 odst. 3

Ke zvážení dáváme zkrácení 180 denní lhůty, kterou má výrobce na uzavření smlouvy s provozovatelem kolektivního systému od okamžiku, kdy kolektivní systém získá oprávnění. Půlroční lhůta se jeví jako nepřiměřeně dlouhá.

4. § 10 – úhrada nákladů obcí výrobcem

§ 10 zní:

§ 10

Úhrada nákladů obcí výrobcem

(1) Výrobce vybraných plastových výrobků uvedených v části D přílohy k tomuto zákonu je povinen hradit obcím účelně vynaložené náklady zjištěné podle § 15 odst. 4 vynaložené na:

- a) úklid odpadu z těchto vybraných plastových výrobků, jehož se koneční uživatelé protiprávně zbavují mimo místa určená k jeho odkládání, včetně čištění vodohospodářské infrastruktury, a následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu, a
- b) soustřeďování odpadu z vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 části D přílohy k tomuto zákonu v rámci obecního systému odpadového hospodářství nastaveného obcí, jeho přepravu a zpracování, pokud se jedná o výrobce vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 části D přílohy k tomuto zákonu.

(2) Výrobce hradí náklady podle odstavce 1 prostřednictvím provozovatele kolektivního systému, který s obcí uzavře písemnou smlouvu podle § 15 odst. 6.

(3) Výrobce vybraných plastových výrobků uvedených v bodu 1 části D přílohy k tomuto zákonu je povinen zaslat ministerstvu údaje o množství odpadu z těchto vybraných plastových výrobků soustřeďovaného v rámci obecních systémů odpadového hospodářství za uplynulý kalendářní rok do 30. června následujícího kalendářního roku.

(4) Výrobce lovných zařízení obsahujících plast je povinen přispívat ve formě peněžních prostředků obcím na náklady vynaložené na úklid odpadu z vybraných plastových výrobků nacházejícího se ve vodních tocích a jejich okolí, kterého se koneční uživatelé protiprávně zbavují mimo místa určená k jeho odkládání, a následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu.

Odůvodnění:

Povinnosti týkající se hrazení nákladů obcím doporučujeme sloučit do jednoho ustanovení (do prvního odstavce).

Navržené řešení je založeno na tom, že výrobce bude hradit obcím náklady na littering a na čištění vodohospodářské infrastruktury, včetně přepravy a zpracování daného odpadu; na úhradu těchto nákladů je zakládán přímý zákonný nárok. Toto řešení však přináší řadu problémů. Nastoluje totiž vztah mezi individuální obcí a individuálním výrobcem, přičemž podle navrženého textu mají být hrazeny individuálně určené náklady. To je extrémně nepraktické a hrozí, že to vyvolá celou řadu sporů mezi obcemi a výrobcí. Jestliže bude právním titulem pro vznik pohledávky obce přímo zákon, a nikoliv smlouva uzavřená na jejím základě, vzhledem k řadě nejasností existuje vysoké riziko sporů. Pokud obec vynaloží náklady na úklid, přepravu a zpracování odpadu z litteringu nebo odpadu z čištění vodohospodářské infrastruktury, bude velmi obtížné posoudit v konkrétním případě zejména to, (i) zda se jednalo o rozumně vynaložené náklady, (ii) jaká část těchto nákladů se týkala jednorázových plastových obalů, a jaká jiných odpadů, (iii) jaké náklady připadají na konkrétního výrobce.

Výslovně se navrhuje zakotvit, že příslušnou smlouvu s obcí uzavírá kolektivní systém, a tak provázat § 10 s § 15. V souvislosti s tím jsou navrženy i příslušné úpravy tohoto i navazujících ustanovení (§ 15).

5. § 12 – vymezení oprávnění provozovat kolektivní systém

- V § 12 odst. se za odstavec 1 vkládá odstavec 2, který zní:

„(2) Činnost kolektivního systému podle tohoto zákona rovněž může na základě rozhodnutí ministerstva vykonávat autorizovaná obalová společnost podle zákona o obalech. Toto rozhodnutí nahrazuje rozhodnutí podle odstavce 1.“

Odstavce 2 a 3 se označují jako odstavec 3 a 4.

- V § 13 se vkládají nové odstavce 7 - 9, které znějí:

„(7) Ministerstvo vydá autorizované obalové společnosti rozhodnutí podle § 12 odst. 2 tohoto zákona na základě její žádosti, pokud prokáže, že její projekt plnění povinností podle tohoto zákona poskytuje dostatečné záruky, že plnění povinností podle tohoto zákona bude provozováno řádně a dostatečně dlouhodobě, že je projekt zajišťování plnění povinností podle tohoto zákona dostatečně finančně zajištěn a že neohrozí zajišťování plnění povinností zpětného odběru a využití realizované touto autorizovanou obalovou společností podle zákona o obalech.

(8) Ustanovení odstavců 1 - 6 se pro vydání rozhodnutí podle § 12 odst. 2 nepoužijí, s výjimkou odstavce 3 věty druhé. Ustanovení § 25 a § 26 zákona o obalech se pro změnu rozhodnutí podle § 12 odst. 2 použijí obdobně. Účastníkem řízení o vydání, změně nebo zrušení rozhodnutí podle § 12 odst. 2 je pouze autorizovaná obalová společnost, která o vydání rozhodnutí žádá, resp. které bylo rozhodnutí vydáno.

(9) Při zajišťování plnění povinností podle tohoto zákona postupuje autorizovaná obalová společnost podle tohoto zákona; ustanovení zákona o výrobcích s ukončenou životností se na její činnost nepoužijí. Pro autorizovanou obalovou společnost se ustanovení § 14 odst. 2-4, § 15 odst. 1 a 3, § 16, § 19 a § 23 a § 24 nepoužijí. Autorizovaná obalová společnost i při plnění tohoto zákona postupuje obdobně podle § 20 odst. 9 a § 21 odst. 1 písm. a) – d) zákona o obalech.“

- V § 14 odst. 1 druhá věta zní: „Pro provozovatele kolektivního systému, který je zároveň autorizovanou obalovou společností, platí obdobně ustanovení § 20 odst. 1 zákona o obalech.“

- V § 14 se vypouští odstavec 5.

- V § 15 odst. 3 se vypouštějí slova „ , s výjimkou provozovatele kolektivního systému, který je zároveň autorizovanou obalovou společností,“.

- V § 16 se vypouští odstavec 3.

- V § 18 odst. 2 zní:

„(2) Provozovatel kolektivního systému, který je zároveň autorizovanou obalovou společností, vytváří rezervu jak podle tohoto zákona, tak podle zákona o obalech, a to na dvou samostatných zvláštních vázaných účtech. Při vytváření rezervy podle tohoto zákona postupuje obdobně podle § 21a zákona o obalech.“

Odůvodnění:

Je nutné odlišit provozovatele kolektivního systému, který získal oprávnění podle zákona SUP, a autorizované obalové společnosti, která bude vedle své primární činnosti (zajišťování sdruženého

plnění ve vztahu k odpadům z obalů) zajišťovat také provozování kolektivního systému podle zákona SUP. V prvním případě je nutné upravit kompletní podmínky pro činnost provozovatele kolektivního systému, jeho společníky, hospodaření s finančními prostředky, atd. atd. Pro autorizovanou obalovou společnost ale již tato pravidla platí, s ohledem na získanou autorizaci, je proto kontraproduktivní je uplatňovat duplicitně.

Je nekonceptní, aby autorizovaná obalová společnost, pakliže by měla vykonávat funkci kolektivního systému podle tohoto zákona, podléhala dvěma paralelním právním režimům: jednak právnímu režimu podle zákona o obalech, jednak právnímu režimu podle zákona SUP. Při vysoké míře regulace, která je nastavena zákonem o obalech na straně jedné a zákonem SUP (spolu se zákonem o VUŽ) na straně druhé, existuje vysoké riziko střetu obou úprav, popřípadě riziko, že nebude fakticky možné řádně dostát povinnostem podle obalového i podle výrobního zákona. Riziko by bylo prakticky trvalé: jakékoliv změna zákona o výrobcích s ukončenou životností by mohla přinést konflikt s obalovým zákonem, pouze proto, že by zákon SUP na autorizovanou obalovou společnost vztahoval požadavky výrobního zákona. Riziku konfliktu se prakticky nelze vyhnout.

Doporučujeme zvolit řešení, které je založeno na tom, že AOS bude vydáno zvláštní rozhodnutí o oprávnění podle zákona SUP. Pro činnost AOS pak bude obecně platit zákon o obalech a zákon SUP, s tím, že bude upřesněno, jaká pravidla ze zákona SUP se neuplatní. Toto řešení odpovídá specifičnosti situace, kdy nedochází přímo k plnění povinností povinnými osobami či jimi zřízeným kolektivním systémem, ale jinou organizací kolektivní odpovědnosti výrobců (EPR systémem), pro jehož činnost je ale již zákonem o obalech stanoven pevný rámec.

6. § 15 – povinnosti provozovatele kolektivního systému související s úhradou nákladů obcí výrobcem

V § 15 se:

- vkládá nový odstavec 4, který zní:
„(4) Provozovatel kolektivního systému je povinen zjišťovat výši průměrných nákladů obcí podle § 10 odst. 1, a to pro různé velikostní skupiny obcí s ohledem na rozdílnou výši jejich nákladů.“
- bez náhrady vypouští § 15 odst. 5.

Odůvodnění:

Povinnost hradit náklady je uložena výrobcům v § 10; jestliže je dáno, že provozovatel kolektivního systému vždy plnění tyto povinnosti za výrobce, je ustanovení dosavadního odstavce 5 nadbytečné, neboť ukládá povinnost duplicitně. Zároveň je vhodné uložit povinnost zjišťovat příslušné náklady, které budou obcím hrazeny, obdobně, jako je tomu u odpadů z obalů; proto je navrženo vložení nového odstavce 4.

7. (Novela zákona o obalech) § 2 písm. r (vymezení jednorázového plastového obalového prostředku)

Navržené vymezení jednorázového plastového obalového prostředku vysloveně vybízí k obcházení zákona. Konkrétně, jedná se o výjimku pro obalové prostředky, které jsou „určeny“ k opětovnému použití („není vyroben, navržen či uváděn na trh tak, aby mohl být během svého životního cyklu vícekrát využit nebo mohl projít několika cykly tím, že bude vrácen osobě jej uvádějící na trh nebo do oběhu k opětovnému naplnění nebo opětovně použit ke stejnému účelu, ke kterému byl určen,“). Jedná se o to, že výrobce obalového prostředku, který bude chtít novou zákonnou povinnost obcházet, může velmi snadno tvrdit, že s ním povinnost nedopadá, neboť svůj výrobek navrhl tak, aby mohl

být opakovaně používán; skutečnost, že k opětovnému používání v praxi vůbec docházet nebude, nebude pro naplnění výjimky relevantní. Doporučujeme velmi zvážit rozsah této výjimky a přeformulovat ji. Obcházení zákona by totiž ve svém důsledku zvýhodnilo některé nepoctivé osoby uvádějící obaly na trh oproti ostatním.

Dílčí řešení by přineslo to, pokud by se mělo jednat pouze o opětovné použití pro stejný výrobek (náplň), pro který byl obalový prostředek původně určen. Pak odpadne částečně možnost, jak předpis obcházet (výrobce kelímků na jogurty nebude moci tvrdit, že jsou určeny jako květináčky pro sazenice), ale skutečně jenom částečně.

Jedná se o stejný problém, na který upozorňujeme i u § 3 písm. b) SUP.

Zde navíc působí problém i to, že výrobce obalového prostředku vůbec nemusí vědět, zda bude obal určen k opakovanému použití, či nikoliv. O tom rozhoduje až osoba, která uvádí obal na trh či do oběhu, nikoliv výrobce obalového prostředku. Výrobce obalového prostředku může výjimku využívat v dobré víře v to, že obal skutečně bude používán opakovaně, aniž by věděl, že tomu tak není.

8. (Novela zákona o obalech) § 2 písmena u) a v) (vymezení nápojové lahve a nádoby na nápoje)

Doporučujeme definice ještě doupřesnit obě definice nápojové lahve a nádoby na nápoje, a to minimálně v těchto ohledech:

- vymežit láhve a nádoby na nápoje oproti jiným obalům a výrobkům z hlediska jejich objemu. Směrnice se ve svých pravidlech vztahuje pouze na láhve na nápoje do objemu 3 litrů, tuto hranici doporučujeme respektovat. Vzhledem k tomu doporučujeme v písm. u) za slova „lahev“ vložit slova „o objemu nejvýše tři litry“ a v písm. v) za slova „kompozitní obal na nápoje“ vložit slova „o objemu nejvýše tři litry“
- vymežit, co se rozumí „instantním nápojem“, v tom smyslu, že se nejedná o přípravek k výrobě nápoje (sirup, prášek), ale o nápoj samotný. Například z ustanovení § 1 písm. g) vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 330/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro čaj, kávu a kávoviny, vyplývá, že instantním čajem je „instantní výrobek, obsahující čajový extrakt a jiné složky, určený k přípravě nápojů rozpuštěním ve vodě“ – tedy instantním čajem je nikoliv samotný nápoj, ale výrobek, sloužící teprve k výrobě nápoje. Na obaly na tyto polotovary se podle našeho názoru směrnice ani zákon vztahovat nemají, neboť se nejedná o nápoje. Možným řešením by bylo např. doplnění slov „určených k přímé spotřebě bez nezbytného smísení s jiným výrobkem či jiné úpravy“ za slova „instantních nápojů“ v obou předmětných definicích.
- vymežit vztah mezi nápojovou lahví a nádobou na nápoje, neboť není zřejmé, jaký má být mezi oběma pojmy rozdíl. Nápojová lahev je vymezena tak široce, že vlastně zahrnuje i kompozitní obaly na nápoje. Řešení je zde nutné odvodit od záměru zákonodárce. Otázkou je, zda je vůbec zapotřebí mít dvě samostatné definice.

9. (Novela zákona o obalech) § 4 odst. 7 a 8

Předmětná ustanovení se týkají požadavku na obsah recyklovaného plastu v nápojových lahvích. Navržené řešení spočívá v tom, že povinnost zajistit podíl recyklátu v nápojových lahvích je systematicky zařazena do § 4 zákona o obalech a povinnost je ukládána osobám, které uvádějí na trh jednorázové plastové obalové prostředky. Domníváme se, že toto řešení je nutné upravit, a to z následujících důvodů; výsledné řešení a jeho konkrétní podoba jsou ke zvážení.

(i) povinnost nelze vztahovat na obalové prostředky, ale na obaly. Důvod je dvojitý: v první řadě, osoba uvádějící na trh jednorázový plastový prostředek nemusí znát jeho konečné určení, a za druhé, při dané legislativní konstrukci se povinnosti vyhne celá řada subjektů.

Teprve osoba, která uvádí obal na trh, bude s jistotou vědět, zda obal bude použit např. jako nápojová lahev, a nikoli jako láhev na hnojivo apod. Například nyní byl medializován případ, kdy pivovar Starobrno dodává Fakultní nemocnici Brno preformy, tedy základ pro budoucí PET lahve, ze kterých se v pivovaru na speciální lince standardně vyfukují, plní a balí PET lahve s pivem, avšak nyní tyto preformy slouží k uložení vzorků lidí s podezřením na nákazu Covid-19 (<https://www.novinky.cz/zahranicni/koronavirus/clanek/misto-piva-se-do-zakladu-pro-petky-ukladaji-vzorky-pacientu-40318728>). Povinnost proto z praktických důvodů není vhodné uložit osobě, jež uvádí na trh obalový prostředek.

Kromě toho, osoba, která uvádí na trh obaly, podle předloženého návrhu nenese ve vztahu k použití recyklátu žádné povinnosti. Jestliže si tato osoba vyrábí obalový prostředek sama, anebo je rovnou vyráběn obal (a obalový prostředek není vůbec používán), povinnost podle § 4 odst. 7 nemusí plnit nikdo, neboť nikdo neuvádí na trh obalový prostředek (na trh je uváděn až obal). Předložený návrh povinnosti používat recyklát zcela zprošťuje tzv. plniče obalů.

Logickým řešením se proto jeví, aby povinnost zajistit použití recyklátu byla uložena osobám uvádějícím na trh obaly (a nikoliv osobám uvádějícím na trh obalové prostředky).

(ii) Tak, jak je povinnost formulována, představuje nejspíše typickou netarifní překážku, která je v rozporu se zásadou volného pohybu zboží v EU.

Směrnice v čl. 6 odst. 5 vyžaduje, aby členské státy zajistily, aby do stanoveného termínu PET lahve obsahovaly určitý minimální podíl recyklovaných plastů, přičemž tento podíl se kalkuluje jako průměr pro všechny PET lahve uvedené na trh na území daného členského státu (nikoliv pro každou jednotlivou lahev nebo pro lahev uváděnou na trh jednotlivým výrobcem). Fakticky to znamená, že nejenomže může některý výrobce používat v některých lahvích méně recyklátu, pokud jej v jiných svých lahvích používá více, ale k „vyrovnání“ požadovaného podílu použitého recyklátu může docházet i mezi výrobci navzájem.

Oproti tomu, návrh zákona je koncipován tak, že povinnost musí splnit každá jednotlivá osoba uvádějící obalové prostředky (popř. obaly) na trh samostatně. To však znamená, že osoba uvádějící obalové prostředky (popř. obaly) na trh může z jiného členského státu uskutečnit jednorázovou dodávku lahví do ČR a porušit tak zákon o obalech, přestože by dodávka těchto lahví v jejím členském státě byla zcela legální. Jako mnohem vhodnější by se proto jevílo, aby povinnost používat recyklát byla vyhodnocována za širší část trhu, popř. trh celý, ne jen za jednotlivé povinné osoby.

(iii) Jestliže je povinnost používat recyklát zařazena v § 4 zákona o obalech, její plnění nemůže zajišťovat autorizovaná obalová společnost (ta zajišťuje plnění povinností podle § 10 až § 12 zákona o obalech). Kdyby se předkladatel zákona rozhodl, že postačuje splnění použití recyklátu za nápojové lahve uvedené na trh v ČR jako celek, představuje svěřením této povinnosti autorizované společnosti možné řešení.

Jestliže by výsledné řešení mělo mít tu podobu, že (i) povinnost plní osoba uvádějící na trh obal, nikoliv obalový prostředek, a (ii) kvóty pro použití recyklátu jsou hodnoceny za celý trh, a (iii) povinnost má plnit autorizovaná společnost, legislativní řešení by mohlo mít tuto podobu:

V § 12 se doplňují odstavce 3 až 5, které znějí:

„(3) Osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu obaly uvedené v části B přílohy č. 4 k tomuto zákonu, zajistí, aby

a) od 1. ledna 2025 tyto obaly, které se vyrábějí z polyethylentereftalátu jakožto hlavní složky (dále jen „PET lahve“), obsahovaly alespoň 25 % recyklovaných plastů, vypočítáno jako průměr pro všechny PET lahve uvedené na trh touto osobou na území České republiky za daný kalendářní rok, a

b) od 1. ledna 2030 tyto PET lahve obsahovaly alespoň 30 % recyklovaných plastů, vypočítáno jako průměr pro všechny nápojové lahve uvedené na trh touto osobou na území České republiky za daný kalendářní rok.

(4) V případě osob, které plné své povinnosti podle § 10 až 12 podle § 13 odst. 1 písm. c), se podíl recyklovaných plastů podle odstavce 3 vypočítá jako průměr pro všechny PET lahve uvedené na trh na území České republiky za daný kalendářní rok osobami, které uzavřely s danou autorizovanou obalovou společností smlouvu podle § 13 odst. 1 písm. c).

(5) Osoba uvádějící na trh obaly uvedené v části B přílohy č. 4 k tomuto zákonu je povinna ohlašovat splnění požadavků podle odstavce 3 předložením dokumentů dokládajících obsah recyklovaných plastů v nápojových lahvích jí uvedených na trh za uplynulý kalendářní rok nejpozději do 15. února následujícího roku Ministerstvu životního prostředí prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí nebo datové schránky ministerstva určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle zákona o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů. Za osoby, které plní své povinnosti podle § 10 až 12 podle § 13 odst. 1 písm. c), plní tuto ohlašovací povinnost autorizovaná obalová společnost, s níž uzavřely smlouvu podle § 13 odst. 1 písm. c).“

10. (Novela zákona o obalech) § 10a - Za § 10 se vkládá nový § 10a, který zní:

„§ 10a

Osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části C přílohy č. 4 k tomuto zákonu je povinna na základě písemné smlouvy uzavřené mezi touto osobou a obcí hradit obcím účelně vynaložené náklady vynaložené na úklid odpadu z těchto jednorázových plastových obalů, kterého se osoby protiprávně zbavují mimo místa určená k jeho odkládání, včetně čištění vodohospodářské infrastruktury, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu. Pokud osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části C přílohy č. 4 k tomuto zákonu plní povinnosti podle § 13 odst. 1 písm. c), hradí autorizovaná obalová společnost, s níž tato osoba uzavřela smlouvu podle § 13 odst. 1 písm. c), obcím náklady vypočtené podle § 21 odst. 1 písm. h) na základě smluv s obcemi podle § 21 odst. 1 písm. d).“

Odůvodnění: Navržené řešení je založeno na tom, že osoba uvádějící na trh a do oběhu jednorázové plasty bude hradit obcím náklady na littering a na čištění vodohospodářské infrastruktury, včetně přepravy a zpracování daného odpadu; na úhradu těchto nákladů je zakládán přímý zákonný nárok. Toto řešení však přináší řadu problémů. Nastoluje totiž vztah mezi individuální obcí a individuální povinnou osobou, přičemž podle navrženého textu mají být hrazeny individuálně určené náklady. To je extrémně nepraktické a hrozí, že to vyvolá celou řadu sporů mezi obcemi a povinnými osobami. Jestliže bude právním titulem pro vznik pohledávky obce přímo zákon, a nikoliv smlouva uzavřená na jejím základě, vzhledem k řadě nejasností existuje vysoké riziko sporů. Pokud obec vynaloží náklady na úklid, přepravu a zpracování odpadu z litteringu nebo odpadu z čištění vodohospodářské infrastruktury, bude velmi obtížné posoudit zejména to, (i) zda se jednalo o rozumně vynaložené náklady, (ii) jaká část těchto nákladů se týkala jednorázových plastových obalů, a jaká jiných odpadů, (iii) jaké náklady připadají na konkrétní povinnou osobu uvádějící na trh jednorázové plastové obaly. Zároveň je zřejmé, že nejpraktičtější řešení bude s ohledem na množství obcí a množství povinných osob založeno na principu sdruženého plnění.

V principu jsou možná pouze dvě řešení, vzájemně kompatibilní:

- (i) řešení prostřednictvím autorizované obalové společnosti, která bude obcím hradit paušalizované náklady, obdobně, jako je tomu u tříděného sběru; a
- (ii) řešení prostřednictvím dohody individuálně plnící povinné osoby a konkrétní obce, tam, kde lze dovozovat velmi omezenou geografickou distribuci obalů (provozovatel stánku s občerstvením se může snadno dohodnout s obcí, v níž je stánek umístěn). Podkladem by však vždy měla být dohoda s obcí.

V souvislosti s tím jsou navrženy i příslušné úpravy tohoto i navazujících ustanovení (§ 21 odst. 1 písm. h) a k) zákona o obalech).

11. (Novela zákona o obalech) V § 13a odst. 3 se v odstavci 3 na závěr vkládá věta, která zní:

„Určením pověřeného zástupce odpovědnost osoby uvádějící obaly na trh nebo do oběhu za plnění povinností stanovených tímto zákonem nezaniká.“

Odůvodnění: Doporučujeme i do zákona o obalech výslovně zakotvit, že odpovědnost povinné osoby ustanovením pověřeného zástupce není dotčena (resp. vyjasnit, že k zániku odpovědnosti skutečně nedochází). Návrh změny se týká dosavadního znění zákona o obalech (resp. toho znění, které je nyní projednáváno v PSP P ČR).

12. (Novela zákona o obalech) § 15b

Ustanovení § 15a doporučujeme znovu promyslet a přepracovat, případně vypustit.

Uložení povinnosti osobě uvádějící na trh obalový prostředek představuje významný zásah do současné legislativní konstrukce, kdy nositele příslušných povinností představuje pouze osoba uvádějící na trh či do oběhu obaly. Zároveň platí, že osoba uvádějící na trh obalový prostředek může mít jen malou představu o tom, co se s jejími výrobky děje, a zda skutečně budou uvedeny na trh v podobě obalů, a jakým konkrétním způsobem.

Zároveň není zřejmé, proč se na povinné osoby podle 15b nevztahuje např. ustanovení § 10a. Vedle toho, u ustanovení § 23 se pro dané obalové prostředky vylučuje obdobné použití, přitom je ale zároveň v souvislosti s plněním povinností k nim navrhována novelizace § 23 odst. 1 [bod 26 novely, kterým je vkládáno nové ustanovení § 23 odst. 1 písm. d), jež se naopak na obalové prostředky vztahovat má].

13. (Novela zákona o obalech) § 20

V § 20 odst. 1 se na závěr vkládá věta: „Autorizovaná společnost je dále na základě rozhodnutí vydaného Ministerstvem životního prostředí vydaného podle zákona o omezení odpadů z vybraných plastových výrobků oprávněna vykonávat činnost kolektivního systému podle tohoto zákona.“

Odůvodnění: Jestliže má být autorizované obalové společnosti umožněno vykonávat činnost kolektivního systému podle zákona SUP, je nutné v tomto ohledu změnit velmi přísné omezení, které pro autorizovanou společnost platí podle § 20 zákona o obalech.

14. (Novela zákona o obalech) § 20a

V § 20a odst. 5 zní:

„(5) S právnickou osobou ovládanou akcionářem nebo s osobou ovládající některého z akcionářů autorizované společnosti nesmí autorizovaná společnost uzavřít jinou smlouvu než smlouvu o sdruženém plnění, smlouvu, v níž se upisují akcie autorizované společnosti, nebo smlouvu o kolektivním plnění podle zákona o omezení odpadu z vybraných plastových výrobků, pokud bylo autorizované společnosti vydáno oprávnění podle § 12 odst. 2 zákona o omezení odpadu z vybraných plastových výrobků. Jiná smlouva, která je s tím v rozporu, nevyvolává právní účinky.“

Odůvodnění: Pokud bude autorizovaná společnost vykonávat činnost provozovatele kolektivního systému podle zákona SUP, je logické, aby takovouto smlouvu mohla uzavřít i se svým akcionářem.

15. (Novela zákona o obalech) V § 21 odst. 1:

- písm. h) zní:

„h) zjišťovat výši průměrných nákladů obcí na provoz systému zpětného odběru odpadů z obalů a výši nákladů na úklid odpadu z jednorázových plastových obalů uvedených v části C přílohy č. 4 k tomuto zákonu, kterého se osoby protiprávně zbavují mimo místa určená k jeho odkládání, včetně čištění vodohospodářské infrastruktury, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu, a to pro různé velikostní skupiny obcí s ohledem na rozdílnou výši jejich nákladů; při působení více autorizovaných společností na území České republiky zjišťuje tyto náklady jedna autorizovaná společnost určená způsobem podle § 21c odst. 3,“

- písm. k) zní:

„k) zajistit, aby výše peněžních příspěvků hrazených osobami uvádějícími obaly na trh nebo do oběhu za účelem zajištění sdruženého plnění pokrývala náklady na

1. zpětný odběr obalů a odpadů z obalů, jejich následnou přepravu a zpracování,
2. dosažení požadovaného rozsahu recyklace a celkového využití obalového odpadu podle rozhodnutí o autorizaci, se zohledněním ekonomické hodnoty materiálů získaných z odpadů z obalů a z nevyplacených záloh podle § 9 odst. 1,
3. úklid odpadu z jednorázových plastových obalů uvedených v části C přílohy č. 4 k tomuto zákonu, kterého se osoby protiprávně zbavují mimo místa určená k jeho odkládání, včetně čištění vodohospodářské infrastruktury, a na následnou přepravu a zpracování tohoto odpadu podle § 10a,
4. osvětovou činnost podle § 11,
5. vedení evidencí podle § 23 odst. 1,
6. tvorbu rezervy podle § 21a a
7. běžné administrativní náklady nutné k zajištění činnosti autorizované společnosti,“.

- nové písmeno q) se do zákona nevkládá.

Odůvodnění: Navržené změny navazují na změnu § 10a a zde uvedené odůvodnění. Konkrétně se jedná o tyto změny:

- v písm. h) se doplňuje povinnost autorizované obalové společnosti zjišťovat výši nákladů na littering, včetně nákladů na čištění vodohospodářské infrastruktury (v rozsahu vztahujícím se k plastovým obalům uvedeným v části C přílohy č. 4 k zákonu o obalech)
- v písmeni k) se v bodě 3 vkládá i zmínka o nákladech na čištění vodohospodářské infrastruktury;
- písmeno q) se nevkládá. Je totiž nadbytečné, povinnost je již uložena v rámci § 10a.

16. (Novela zákona o obalech) V § 42 odst. 3 se slovo „vykonávat“ nahrazuje slovem „zajišťovat“.

Odůvodnění: Legislativně-technická změna. Osvětovou činnost nemusí povinná osoba přímo vykonávat, postačí, pokud ji zajistí.

17. Obecná připomínka k jednorázovým plastům v souvislosti s COVID-19

V současné době, je důležité hlídat nešíření viru (tato doba může trvat několik let), logicky tedy již nyní stoupla důležitost jednorázových výrobků, využitelných zejména v oblasti veřejného stravování a občerstvování, konkrétně jednorázové talíře, nápojové kelímky, příbory, nádoby a obaly na potraviny atd., o využití jednorázových plastů ve zdravotnictví a sociálních službách nemluvě.

Navrhujeme, aby Česká republika provedla vyhodnocení s ohledem na současná i budoucí hygienická opatření a normy a zasadila se o odložení implementace v souvisejících oblastech a následnou úpravu tohoto zákona.

Smysl by v rámci oběhového hospodářství dávala systémová a přímá finanční podpora budování technologií pro hygienické využití těchto plastů, které se díky své povaze a zejména znečištění a nebezpečné kontaminaci absolutně nehodí pro klasickou materiálovou recyklaci.

Technologie, které umožňují hygienické využití těchto rizikových a kontaminovaných materiálů spadají do kategorie chemické recyklace, která je daleko pokročilejší a nabízí násobně větší škálu dalšího využití plastů než recyklace materiálová. Jedná se o procesy:

- Pyrolýzy,
- Plasmového zplyňování,
- Solvolýzy.

Žádáme o zvážení přímé finanční podpory pro budování těchto technologií v ČR.